

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum spiritualia bons sint dimittenda propter scandalum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ARTICVLVS V.

ARTICVLVS VI.

Vtrum scandalum passiuum possit etiam in perfectos cadere.

Vtrum scandalum actiuum possit inueniri in uiris perfectis,

AD QVINTVM sic procedit. Videtur, quod scandalum passiuum possit et in perfectos cadere. Christus. n. fuit maxime perfectus: sed ipse dixit Petro, Scandalum mihi es: ergo multo magis alii perfecti possunt scandalum pati.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod scandalum actiuum possit inueniri in uiris perfectis. Passio enim est effectus actionis: sed ex dictis, uel factis perfectorum aliqui passiuè scandalizantur, secundum illud Matth. 15. Scis, quia Pharisei audito hoc uerbo, scandalizati sunt? ergo in perfectis uiris potest inueniri scandalum actiuum.

¶ 2 Præ. Scandalum importat impedimentum aliquod, quod alicui apponitur in uita spiritali: sed et perfecti uiri in processibus spiritalis uitæ impediri possunt, secundum illud 1 ad Thessal. 2. Voluimus uenire ad uos, ego quidem Paulus semel & iterum, sed impeduit nos satanas: ergo etiam perfecti uiri possunt scandalum pati.

¶ 2 Præ. Petrus post acceptum Spiritum sanctum in statu perfectorum erat: sed postea Gentiles scandalizauit. dicitur. n. ad Gal. 2. Cum uidissem, quod non recte ambularent ad ueritatē euangelii, dixi Cephæ, id est, Petro, coram omnibus. Si tu cum Iudæis sis, gentiliter, & non iudæice uitis, quomodo Gentes cogis iudicare? ergo scandalum actiuum potest esse in uiris perfectis.

¶ 3 Præ. Etiam in perfectis uiris peccata uenialia inueniri possunt, secundum illud prime Ioannis 1. Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus: sed scandalum passiuum non semper est peccatum mortale: sed quandoque ueniale, ut dictum est. * ergo scandalum passiuum potest in perfectis uiris inueniri.

¶ 3 Præ. Scandalum actiuum quæque est peccatum ueniale: sed peccata uenialia possunt esse in uiris perfectis. ergo scandalum actiuum potest esse in uiris perfectis.

SED CONTRA est, quod super illud Matth. 18. Qui scandalizauerit unum de pusillis istis, dicit Hieronimus. * Nota, quod qui scandalizatur, paruulus est: maiores enim scandala non recipiunt.

SED CONTRA. Plus repugnat perfectioni scandalum actiuum, quam scandalum passiuum: sed scandalum passiuum non potest esse in uiris perfectis. ergo multo minus scandalum actiuum.

RESPON. Dicendum, quod scandalum passiuum importat quandam commotionem animæ bono in eo, qui scandalum patitur. Nullus enim commouetur, qui rei immobili firmiter inheret. Maiores autem, siue perfecti, soli Deo inhaerent, cuius est immutabilis bonitas: quia etsi inhaerent suis prælatis, non inhaerent eis, nisi in quantum illi inheret Christo, secundum illud 1 ad Corinth. 4. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Unde quantumcumque uideant alios inordinate se habere dictis, uel factis, ipsi sua rectitudine non recedunt, secundum illud Psalm. 124. Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion, non commouebitur in aeternum, qui habitat in Hierusalem. Et ideo in his qui perfectè Deo adherent per amorem, scandalum non inuenitur, secundum illud Psalm. 118. Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum.

RESPON. Dicendum, quod scandalum actiuum proprie est, cum aliquis tale aliquid dicit, uel facit, quod de se tale est, ut alterum natum sit inducere ad ruinam: quod quidem est solum illud, quod inordinare fit, uel dicitur. Ad perfectos autem pertinet, ea quæ agunt secundum regulam rationis ordinare, secundum illud 1 ad Cor. 14. Omnia honeste, & secundum ordinem fiant in uobis. Et præcipue hanc cautelam adhibent in his, in quibus non solum ipsi offenderent, sed etiam aliis offensionem purarent. Et si quidem in eorum manifestis dictis, uel factis aliquid ab hac moderatiōe deficit, hoc prouenit ex infirmitate humana, secundum quam a perfectione deficiunt: non tamen in tantum deficiunt, ut multum ab ordine rationis recedatur, sed modicè & breuiter, quod non est tam magnū, ut ex hoc rōnabiliter possit ab alio sumi peccandi occasio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, * scandalum large ponitur ibi pro quo libet impedimento. Unde Dominus Petro dixit, Scandalum mihi es: quia nitebatur eius propositum impedire circa passionem subeundam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod scandalum passiuum semper ab aliquo actiuo cauatur, sed non semper ab aliquo scandalo actiuo alterius, sed eisdem qui scandalizatur, quia. si ipse seipsum scandalizat.

AD SECUNDVM dicendum, quod Petrus peccauit quidem, & reprehensibilis fuit secundum sententiam Augustini, & ipsius Pauli, subrahens se a Gentilibus, ut uitaret scandalum Iudeorum, quia hoc incautè aliquid faciebat, ita quod ex hoc Gentiles ad fidem conuersi scandalizabantur: non tamē factum Petri erat tam graue peccatum, quod merito possent alii scandalizari. Unde patiebantur scandalum passiuum, non autem erant in Petro scandalum actiuum.

AD SECUNDVM dicendum, quod Petrus peccauit quidem, & reprehensibilis fuit secundum sententiam Augustini, & ipsius Pauli, subrahens se a Gentilibus, ut uitaret scandalum Iudeorum, quia hoc incautè aliquid faciebat, ita quod ex hoc Gentiles ad fidem conuersi scandalizabantur: non tamē factum Petri erat tam graue peccatum, quod merito possent alii scandalizari. Unde patiebantur scandalum passiuum, non autem erant in Petro scandalum actiuum.

AD TERTIVM dicendum, quod peccata uenialia perfectorum præcipue consistunt in subitis motibus, qui cum sint occulti, scandalizare non possunt. Si qua uerò etiam in exterioribus dictis, uel factis uenialia peccata committant, tam leuia sunt, ut dese scandalizandi uirtutem non habeant.

AD TERTIVM dicendum, quod peccata uenialia perfectorum præcipue consistunt in subitis motibus, qui cum sint occulti, scandalizare non possunt. Si qua uerò etiam in exterioribus dictis, uel factis uenialia peccata committant, tam leuia sunt, ut dese scandalizandi uirtutem non habeant.

ARTICVLVS VII.

Super quæst. quadra materia articulo septimum.

Vtrum bona spiritualia sint propter scandalum dimittenda.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod bona spiritualia secunda secunda s. Thomæ.

IN arti. 7 ubi dicitur de scandalo pusillorum. Si autem post redditam rationē hu. O 2 iul.

* lib. 3. c. 2. a med. tom. 7.

iusmodi scandalum daret. iam videtur ex malitia esse. dicitur quod autior non assertiuo uerbo utitur, sed opinatio dicens. iam videtur ex malitia esse. Potest siquidem contingere, quod pusilli non sint capaces rationis reddita uel propter pristinam consuetudinem, quae facit apparere dissonum quod ueritati consonat: uel propter rationem apud eos magis apparentem, uel aliquid huiusmodi. Et tunc ex quo malitia non facit scandalum, sed ignorantia, uel infirmitas, quam uis reddita sit ratio, cessandum est ab huiusmodi spiritualibus non necessariis.

II. r. c. 9. ante med. to. 5 * Habetur in glo. ordinaria Mat. 18. super illud, Audite hoc scandalizati sunt. to. 9.

¶ 4 Præ. Hieron. * dicit, quod dimittendum est propter scandalum omne, quod potest prætermitti salua triplici ueritate. scilicet ueritate, iustitia, & doctrina: sed impletio consiliorum, & largitio elemosinarum multoties potest prætermitti, salua triplici ueritate prædicta, alioquin semper peccarent omnes qui prætermittunt, & tamen hæc sunt maxima inter spiritualia opera. ergo spiritualia opera debent prætermitti propter scandalum.

¶ 5 Præ. Vitatio cuiuslibet peccati est quoddam spirituale bonum, quia quodlibet peccatum affert peccanti aliquod spirituale detrimentum: sed uidetur quod propter scandalum uitando debeat aliquis quandoque peccare uenialiter, puta, cum peccando uenialiter impedit peccatum mortale alterius. Debet enim homo impedire damnationem proximi, quantum potest, sine detrimento propriae salutis, quæ non tollitur per peccatum ueniale. ergo aliquod bonum spirituale debet homo prætermittere propter scandalum uitandum.

Homil. 7. in Ezech. in 2. pag. a prin.

¶ SED CONTRA est, quod Greg. * dicit super Ezech. Si de ueritate scandalum sumitur, utilius nasci permittitur scandalum, quam quod ueritas relinquatur. sed bona spiritualia maxime pertinent ad ueritatem. ergo bona spiritualia non sunt propter scandalum dimittenda.

RESPON. Dicendum, quod cum duplex sit scandalum, actiuum scilicet & passiuum, quæstio ista non habet locum de scandalo actiuo, quia cum scandalum actiuum sit dictum, uel factum minus rectum, nihil est cum scandalo actiuo faciendum. Habet autem locum quæstio, si intelligatur de scandalo passiuo. Considerandum est ergo quid sit dimittendum, ne alius scandalum lizetur. Est autem in spiritualibus bonis distinguendum. Nam quædam horum sunt de necessitate salutis, quæ prætermitti non possunt, sine peccato mortali. Manifestum est autem, quod nullus debet mortaliter peccare, ut alterius peccatum impediatur: quia secundum ordinem charitatis plus debet homo suam salutem spirituale diligere, quam alterius: & ideo ea, quæ sunt de necessitate salutis, prætermitti non debent propter scandalum uitandum. In his autem spiritualibus bonis, quæ non sunt de necessitate salutis, uideatur distinguendum, quia scandalum quod ex eis oritur, quandoque ex malitia proce-

dit, cum scilicet aliqui uolunt impedire bonum, scandalum condatando: & hoc est rigorosum, qui de doctrina Domini scilicet quod esse contemnendum Dominum. Quandoque uero scandalum procedit ex ignorantia: & huiusmodi est scandalorum, propter quod sunt spiritualia bonorum, uel etiam interdum differenda sunt non imminet, quousque reddita modi scandalum cesset: si autem postea nem huiusmodi scandalum daret, iam malitia esse. Et sic propter ipsum non facti spiritualia opera dimittenda.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod afflictio non est propter se expectanda, sed contingit ut medicinae quadam ad celebrandum & ideo intantum habent rationem iustitiam per eas peccata cohibentur. Si autem afflictionem penarum manifestum sit peccata sequi, tunc penarum afflictio non debet sub iustitia. Et in hoc casu loquendum est ex communicatione aliorum in scandalum schismatis: tunc enim excommunicatio, non pertinent ad ueritatem inuincibilem duo sunt consideranda, scilicet actus & ipse actus docendi, quorum prima sitate salutis, ut scilicet contrarium ueritatis sed ueritatem secundum congruentiam & personarum proponat ille cui in officium: & ideo propter nullum scandalum sequi uideatur, debet homo prætermittit saluitatem docere: sed ipse actus docendi uales elemosinas computatur, ut & ideo eadem ratio est de doctrina & recordia operibus, de quibus postea dicetur.

AD TERTIUM dicendum, quod correctio supra dictum est, ordinatur ad fratris: & ideo intantum computatur spiritualia bona, in quantum hoc correctio non contingit si ex correctione fratris: & ideo si propter scandalum correctio non dimittitur spirituale bonum.

AD QUARTUM dicendum, quod doctrina, & iustitia, non solum computatur est de necessitate salutis, sed etiam de profectu peruenitur ad salutem, secundum Cor. 12. Aemulamini charitatem in misericordia: opera propter scandalum occultanda, uel differenda propter pusillorum, ut dictum est. Quod doctrinam filiorum obseruatio, & impletio operum, sunt de necessitate salutis. Quod doctrinam nouerunt consilia, & in his quibus minet defectibus aliorum subuenire debentibus, puta, pascendo esurientem: uel in quibus, puta, docendo ignorantem, siue habitabit propter iniunctum officium, ut patris, siue propter necessitatem indigentium: tunc ratio est de huiusmodi sicut de aliis de necessitate salutis.

AD QUINTUM dicendum, quod peccatum ueniale esse communitate propter uitandum scandalum: sed hoc contraria. Si enim faciendum est, iam non neque peccatum. Nam peccatum non potest esse circumstantiam non esse peccatum.

dit, cum scilicet aliqui uolunt impedire bonum, scandalum condatando: & hoc est rigorosum, qui de doctrina Domini scilicet quod esse contemnendum Dominum. Quandoque uero scandalum procedit ex ignorantia: & huiusmodi est scandalorum, propter quod sunt spiritualia bonorum, uel etiam interdum differenda sunt non imminet, quousque reddita modi scandalum cesset: si autem postea nem huiusmodi scandalum daret, iam malitia esse. Et sic propter ipsum non facti spiritualia opera dimittenda.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod afflictio non est propter se expectanda, sed contingit ut medicinae quadam ad celebrandum & ideo intantum habent rationem iustitiam per eas peccata cohibentur. Si autem afflictionem penarum manifestum sit peccata sequi, tunc penarum afflictio non debet sub iustitia. Et in hoc casu loquendum est ex communicatione aliorum in scandalum schismatis: tunc enim excommunicatio, non pertinent ad ueritatem inuincibilem duo sunt consideranda, scilicet actus & ipse actus docendi, quorum prima sitate salutis, ut scilicet contrarium ueritatis sed ueritatem secundum congruentiam & personarum proponat ille cui in officium: & ideo propter nullum scandalum sequi uideatur, debet homo prætermittit saluitatem docere: sed ipse actus docendi uales elemosinas computatur, ut & ideo eadem ratio est de doctrina & recordia operibus, de quibus postea dicetur.

AD TERTIUM dicendum, quod correctio supra dictum est, ordinatur ad fratris: & ideo intantum computatur spiritualia bona, in quantum hoc correctio non contingit si ex correctione fratris: & ideo si propter scandalum correctio non dimittitur spirituale bonum.

AD QUARTUM dicendum, quod doctrina, & iustitia, non solum computatur est de necessitate salutis, sed etiam de profectu peruenitur ad salutem, secundum Cor. 12. Aemulamini charitatem in misericordia: opera propter scandalum occultanda, uel differenda propter pusillorum, ut dictum est. Quod doctrinam filiorum obseruatio, & impletio operum, sunt de necessitate salutis. Quod doctrinam nouerunt consilia, & in his quibus minet defectibus aliorum subuenire debentibus, puta, pascendo esurientem: uel in quibus, puta, docendo ignorantem, siue habitabit propter iniunctum officium, ut patris, siue propter necessitatem indigentium: tunc ratio est de huiusmodi sicut de aliis de necessitate salutis.

AD QUINTUM dicendum, quod peccatum ueniale esse communitate propter uitandum scandalum: sed hoc contraria. Si enim faciendum est, iam non neque peccatum. Nam peccatum non potest esse circumstantiam non esse peccatum.

Super quas finis quadragesimas etia articulum octauum.

In artic. 8. in principio corporis nota diligenter, quod sicut magna est differentia inter communitatem, & rectores illius respectu bonorum communium, quia rector est sicut depositarius, & dispensator: ipsa uero communitas est dominus rerum suarum. per hoc communitas non tenetur ad seruandum bonum suum licet rectores teneantur ad conseruandum, sicut depositarius bonorum aliorum &c. ita magna est differentia inter prelatos Ecclesie, & in cludendo etiam Papam, & ipsam Ecclesiam quia nec Papa nec aliquis prelati est Dominus rerum Ecclesie, sed Ecclesia ipsa est dominus: qui donatores non docent, & transferunt iura sua in Papam, aut prelatum, sed in Ecclesiam Romanam, vel talem. Et propterea de prelati dicitur in littera, quod tenentur de necessitate salutis ad conseruationem bonorum Ecclesie. Non autem hoc dicitur de ipsa Ecclesia, quae est domina, quae potest de suis disponere, sicut domina. Nec potest propterea Papa habet plenitudinem potestatis ecclesiasticae, ob hoc potest de bonis Ecclesie disponere, sicut potest ecclesia: quoniam plenitudo potestatis ecclesiasticae ipsius Papae, intelligitur in spiritualibus tantum. De temporalibus enim in ordine ad spiritualia potestatem habet. Hac enim spirituali potestatem dedit Christus Petro, Matth. 16. c. Tibi dabo claves regni caelorum. & quicumque ligaueris super terram, erit ligatum & in caelis: & quicumque solueris super terram, erit solutum & in caelis. Claves regni caelorum dicit, & non regni mundi huius: & spiritualium cibum mandauit dandum Ioanni ultimo. Pisce os ues meas. Unde ita tenentur ad restitutionem, qui a Papa bona ecclesie pro libito Papae habuerunt, & dicuntur, exalcentur: & magnificenter: sicut qui ab aliis prelati similia Ecclesie bona acceperunt.

ARTICVLVS VIII.

Verum propter scandalum sint temporalia dimittenda.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod temporalia sint dimittenda propter scandalum. Magis enim debemus diligere spirituales salutem proximi, quam impediri per scandalum, quam quocumque temporalia bona: sed id quod minus diligimus, dimittimus propter id, quod magis diligimus. ergo temporalia magis debemus dimittere ad uitandum scandalum proximorum.

¶ 2 Preterea. Secundum regulam Hieronymi. * omnia que possunt praetermitti salua triplici ueritate, sunt propter scandalum dimittenda: sed temporalia possunt praetermitti salua triplici ueritate. ergo sunt propter scandalum dimittenda.

¶ 3 Praet. In temporalibus bonis nihil est magis necessarium, quam cibus: sed cibus est praetermittendus propter scandalum, secundum illud Rom. 14. Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est. ergo multo magis omnia alia temporalia sunt propter scandalum dimittenda.

¶ 4 Praet. Temporalia nullo conuenientiori modo conseruare, aut recuperare possumus, quam per iudicium: sed iudicium uti non licet, & praecipue cum scandalo. dicitur enim Matth. 5. Ei, qui uult tecum in iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. & 1. ad Corinth. 6. Iam quidem omnino delictum est in uobis, quod iudicia habetis inter uos. Quare non magis iniuriam accipitis? quare non magis fraudem parimini? ergo uidetur quod temporalia sint propter scandalum dimittenda.

¶ 5 Praeterea. Inter omnia temporalia minus uidentur dimittenda.

A Omnis namque donatio Ecclesiastica rei pietate, uel necessitate uacua, non distributio, sed dissipatio est a dispensatore usurpata. ¶ In eadem parte eiusdem articuli, caue ne hac sententia, scilicet, quod prelati tenentur ad temporalia Ecclesie bona de necessitate salutis &c. uelamen fiat auaritia personarum ecclesiasticarum. Et sub hoc praetextu pauperes sine misericordia uehent, repetendo bona Ecclesie, & postposito charitatis ordine temporalia spiritualibus preponant. Meminerint in primis pauperes esse, non solum qui egent cibo, potu, aut ueste, quae sunt necessaria naturae, sed qui egent opportunis ad conuenientiam sui status. Ac per hoc eadem ofynaliter se posse distribuere illis, sicut & aliis pauperibus. Ac per hoc non teneri ad eorum uexationem, si sibi commissa est dispensatio. Meminerint deinde ad repetitionem bonorum esse praecipuum affirmatiuum, & obligare non ad semper, sed pro loco, & tempore, ac per hoc propter scandalum pusillorum dissimulari potest ad tempus repetitio, sicut propter alias causas rationabiles potest differri. Hac siquidem ratione Ecclesiam non exigere decimas alicubi dicitur in calce huius articuli. Meminerint tertio quod gratiore Deo exhiberent famulatum quadoque procurando quod Ecclesia donaret, cum scilicet spiritali bono populi expedit, qua sollicitando repetitio nem. Temporalia namque propter spiritualia, & non econtra sunt, & esse debent apud Christianos.

B SED CONTRA est, quod Beatus Thomas Cantuarien. repetit res ecclesiarum cum scandalo Regis.

RESPON. Dicendum, quod circa temporalia bona distinguendum est. Aut enim sunt nostra, aut sunt nobis ad conseruandum pro aliis commissa, sicut bona Ecclesie committuntur prelati, & bona communia, quibus cumque reipublice rectoribus. Et talium conseruatio, sicut & depositorum, imminet his, quibus sunt commissa ex necessitate: & ideo non sunt propter scandalum dimittenda, sicut nec alia, quae sunt de necessitate salutis. Temporalia uero bona, quorum nos sumus domini, dimittere, ea tribuendo si penes nos ea habeamus, uel non repetendo, si apud alios sint, propter scandalum quadoque quidem debemus, quantum autem non. Si enim scandalum ex hoc oriatur propter ignorantiam, uel infirmitatem aliorum, quod supra diximus esse scandalum pusillorum, tunc uel totaliter dimittenda sunt temporalia, uel aliter scandalum sedandum, scilicet per aliquam admonitionem. Vnde * August. dicit in lib. de serm. Domi. in monte. Dandum est quod nec tibi, nec alteri noceat, quantum ab homine credi potest. Et cum negaueris quod petiit, indicanda est ei iustitia, & melius ei aliquid dabis, cum petentem iniuste correxeris. Aliquando uero scandalum nascitur ex malitia, quod est scandalum Pharisaeorum. Et propter eos qui sic scandalum concitant, non sunt temporalia dimittenda: quia hoc & noceret bono communi: daretur enim malis rapiendi occasio: & noceret rapientibus, qui retinendo aliena, in peccato remanent. Vnde Gregor. dicit in Mora. Quidam dum temporalia a nobis rapiunt, solummodo sunt tolerandi: quidam uero aequitate seruata

C D

Secunda Secundae S. Thomae.

Ar. preced.

Lib. 1. c. 4. par. 1. a prin. tom. 4.

O 3 CURA